

son oc Per Jonsson awapn ath the hengæ therres ingziglæ hær faræ til widnesbyrdh. Datum Ariisaas anno Domini m^ocd^osecundo, sabbato proximo pest festum beute Lucie virginis et martiris gloriose.

På frånsidan: Vesbo ok Halland. Cecilie Biørnsdotters bref meth huilkit hwn sæl oc skøder her Abram alt sit gotz i Wesbo, e hwore thet hælst ligger.

Sigillen saknas.

258.

1402 d. 18 Dec.¹⁾

Vadstena.

Notarius publicus vidimerar i vittens närvaro den skrifvelse Vadstena klostets tillförordnade abbedissa Christina Stephansdotter, confessor Martin jemte 38 nunnor och hela munk-conventet samma dag affåtit till påfven med klagomål öfver biskop Knut i Linköping, derföre att denne tagit sin slägting abbedissan Ingegerd (Knutsdotter) i försvar emot deras beskyllningar för åtskilliga, här anförda fel, på grund af hvilka de beslutit att henne afsätta.

Orig. på perg. i Sv. Riksark.

In nomine Domini amen. Anno natiuitatis Eiusdem m^ocdij^o, indiccione x, xviiij die mensis Decembris, hora vj vel quasi, pontificatus sanctissimi in Christo patris ac domini, domini nostri Bonifacii, diuina prouidencia pape noni, anno xiiij, in loquatorio fratrum monasterii sanctarum Marie virginis et Byrgitte in Vazstena, in regno Swecie, dyocesis Lyncopensis, in mei notarii subscripti et testium subscriptorum ad hoc specialiter vocatorum et rogatorum presenciam, constitutus personaliter discretus atque religiosus vir frater Martinus, loco generalis confessoris substitutus monasterii eiusdem, per infrascriptum tenorem ad sedem apostolicam appellauit, cuius appellacionis tenor dinoscitur esse talis. In nomine Domini amen. Nos soror Cristina Stephani filia, in abbatissam electa, cum xxxviiij sororibus et frater Martinus confessor generalis substitutus, cum toto conuentu fratrum monasterii sanctarum Marie virginis et Byrgitte in Vazstena, Lyncopensis dyocesis, intelligentes et veraciter cognoscentes dominum Kanutum, episcopum Lyncopensem, vehementer aduersus nos esse commotum eo quod deposuimus atque pro deposita et remota habere volumus quandam consanguineam suam, condam abbatissam monasterii nostri, nomine Ingegerdem, propter certas et manifestas causas, quas contra ipsam habemus, videlicet quia quasi nichil vel modicum curauit de obseruancia regule et ordinis, vel salute animarum sororum suarum; item propter dilapidacionem bonorum monasterii intollerabilem et nimis grauem, recepit nostram amministrationem abbacie in bono statu et habundancia rerum temporalium, et in pre-

¹⁾ I sjelfva brefvet uppgifves årtallet vara 1402 och i öfverensstämmelse dermed indiktionen den tionde, men pontifikats-året åter det trettonde; antingen måste den sista tidsbestämmelsen vara oriktig — (Bonifacius IX blef vald till påfve d. 2 Nov. 1389) — eller ock de båda förra. Visserligen synes det antagandet möjligt, att påfvens skrifvelse d. 3 Nov. 1402 till biskopen i Strengnäs varit föranledd af denna Vadstena klostets klagoskrift, hvilken i sådant fall naturligtvis borde hänföras till d. 18 Dec. 1401, men då not. publ. Lars Finvidsson i sin vidimation af d. 10 Nov. 1402 (ofvan N. 246) misstagit sig i angifvandet af året såsom det trettonde (i st. f. det 14:de) under Bonifacii pontifikat, och samme man utan tvifvel varit den, som utfärdat föreliggande bref, torde man få anse samma fel vara här begånget.

clara fama, et iam redactum est monasterium per ipsam ad magnam paupertatem et infamiam; item quia noluit conseruare priuilegia et libertates monasterii nostri salua, sed multipliciter violauerat et decurtauerat; item quia contempsit habere consilia et negocia monasterii tractanda cum confessore generali et sororibus et fratribus senioribus conuentus, vt constitutiones ordinis nostri pretendunt; item quia contraxit nimiam familiaritatem et singulares amores cum secularibus tam laycis quam clericis, de quibus monasterium nostrum incurrerat dampnum satis grande; item vnam cistam tribus sigillis munitam, videlicet sigillo domini Vinaldi, archiepiscopi Noruegie, ac sigillis auctenticis aliorum duorum clericorum, in qua oblaciones ad dominum papam et monasterium pertinentes seruabantur, diruptis sigillis et confractis seris, quidquid in eadem cista reconditum erat, sine scitu et voluntate conuentus, latenter euexit et domino Kanuto episcopo sub silencio ducentas marchas denariorum exinde tradidit; item quia confecit quandam literam procuratoriam falso sub nomine vtriusque conuentus, et eandem ex certa sciencia dominus Kanutus, episcopus Lyncopensis, vna cum sigillo conuentus sigilli sui munimine roborauit; item fecit fieri vnum instrumentum falsum et omnino suspectum, sub nomine suo et vtriusque conuentus, quo reuocauit procuratorium domini Stenonis procuratoris nostri et omnia per eum procurata vel de cetero procuranda, eciam absque scitu, voluntate et consensu conuentus; item quendam fratrem nomine Lucam, presbiterum monasterii nostri, apostotare fecit sine scitu et voluntate conuentus sui, et infra clausuram sororum contra regulam, ne per fratres ad monasterium suum reduceretur, occultauit, quem procuratorem suum constituit et ad destruendum priuilegia et libertates monasterio a romanis pontificibus graciose indulta, ad romanam curiam cum magna auri et argenti et pecuniarum summa destinauit; item per eundem apostotam impetrari fecerat quod sex de senioribus fratribus nostris, viri vtique innocentes et iusti, numquam possint eligi in prelatos, nec confessiones audire, nec ad aliquem honoris gradum promoueri, ob nullam aliam causam, nisi quia obedierunt apostolico mandato et priuilegia monasterii nostri noluerunt violare, quod vtique impetrare non potuit sine multorum mendaciorum nepharia admixtione adinuenta; item coram illustrissima domina, domina nostra Margareta regina ac reuerendissimis in Christo patribus et dominis, archiepiscopo Ypsalensi et aliis quinque sue prouincie suffraganeis, ac duobus pocioribus regni consiliariis, ab vtroque sororum et fratrum conuentu, pro suis iustis excessibus fuit accusata et rea inuenta, et depositione digna, sed deinceps ex gracia conuentus speciali, propter consanguinitatis attinenciam, quam habet cum patrona nostra sancta Byrgitta, et sub pretextu emendacionis de excessibus de cetero faciende, in officio suo permessa fuit stare, tali condicione per ipsam interposita, quod si se de cetero non emendaret ab officio suo, omni contradiccione postposita, per conuentum requisita spontanee cederet et cessaret, que confestim vias pristinas et assuetas arripiens, nulla emendacionis signa, vt promiserat, effectualiter ostendebat, sed inter cetera post compositionem concordie, per dominam reginam et prelatos preextensos factam, per impetrationem, suppressa veritate, deponi fecit fratrem Petrum generalem confessorem, per vtrumque conuentum concorditer electum, super quibus causis et multis aliis iam pretermissis, per episcopum et conuentum sepius ammonita vt se corrigeret et emendaret et se non correxit, sed prope incorrigibilis pertinaciter

permanebat. Nos vero in premissis causis longo tempore eam pacienter supportantes, et aduentum visitatoris exspectantes et iudicio eius remedium oportunitate sperantes, vt eandem iudiciaria potestate pro excessibus suis ab amministrazione officii sui minus commode gubernantem remoueret, iudice vero veniente, et clausuram monasterii in forma iudicis ingrediente, vt causas, que inter ipsam abbatissam et conuentum ventilabantur, iudiciali indagine perscrutaretur, in quo iudicio quatuor suspicionis euidentissima signa per conuentum in iudice sunt inuenta: primum quia confessori generali precepit vt tres fratres nominatim per ipsum expressos ad iudicium sororum secum assumeret, quos sperabat partem abbatisse, in causis contra eam propositis, defendere aut contra eam nichil penitus proponere vel mouere, quod in preiudicium generalis confessoris vergere dinoscitur, et reg[ul]aribus nostris constitutionibus obuiare vt patet easdem intuenti; secundum suspicionis indicium quod fratrem quendam in iudicio ter surgentem et causas conscriptas contra predictam abbatissam proponere volentem prope compescuit et ad audienciam eundem in causis proponendis non admisit; tertium quod quum sorores, coram iudice excessus et causas contra prefatam abbatissam singillatim recitabant, non permisit ceteras sorores, vt moris est eis, testimonium veritatis in causis propositis perhibere, sed sola cum sola, seu soror cum abbatissa litigans et quasi singulare certamen pugnatu aggrediens, vt ipsa abbatissa tamquam victrix in singulis causis aduersus eam motis, palmam victorie reportaret, quod sorores videntes, et ipsum iudicem notorium fauctorem abbatisse intelligentes, et nullam iusticiam ab eo sibi fieri super ipsam sperantes, a causis pluribus et querimoniis cessabant, quas contra eam necessario mouere intendebant, ipsa vero ex huiusmodi iudicii processu minime emendata et correctu, sed maiori exinde audacia assumpta, in consuetis excessibus incorrigibilis perdurabat; quartum signum quod sedens in iudicio precepit pro meliori concordia fienda, inter ipsam abbatissam et conuentum, ambos monasterii procuratores, videlicet dominum Stenonem Stenari, procuratorem conuentus fratrum, et fratrem Lucam apostotam, procuratorem prefate abbatisse destitute, et omnes procuratores per eos substitutos plane reuocare ac eorum literas procuratorias penitus incassare, sed paulo post idem dominus Kanutus episcopus vnum falsum procuratorium per abbatissam confectum sigillo suo communiuit, contra mandatum suum in iudicio prius publice prolatum, in quo dictum Lucam generalem procuratorem totius ordinis sine voluntate et consensu conuentus innouauit, domino Stenone fratrum procuratore reuocato, vnde nos videntes destructionem et desolationem monasterii tam spiritualiter quam temporaliter, et ipsam in pertinacia firmiter persistere, conuenimus vterque conuentus sororum et fratrum in loquutorio nostro ad capitulum, loquuturi de statu et obseruancia ordinis nostri, rogauimus eam humiliter inter alias collaciones et exhortaciones, quod officio abbacie resignaret et aliam eligeremus, sub cuius regimine status monasterii nostri in melius reformari posset, quod ipsa penitus respuens et audire contempnens, cum aliquibus sororibus sibi fauentibus, de capitulo indignata recessit, et emisit literas et priuilegia ac thesauros monasterii, quod nos conuentus sororum videntes et hoc prohibere non valentes, lacrimosis precibus inuocauimus auxilium generalis confessoris monasterii ac fratrum nostrorum ne sinerent despoliari monasterium et vt intrarent clausuram nostram ad extinguendum tam periculosum

discordie ignem inter nos accensum, qui, diuina et fraterna caritate nobis intine compacientes, induti sacris vestibus, cum corpore Christi et sanctorum reliquiis intrauerunt capitulum nostrum, vbi conuenimus maior et sanior pars sororum et totus conuentus fratrum, vbi confessor noster generalis, qui est conseruator ordinis et habet plenam auctoritatem ligandi, soluendi, corrigendi et reformandi, vt in regula sancti Saluatoris exprimitur, de communi consensu sororum et fratrum propter premissos articulos et multas alias causas iam suppressas, predictam Ingegerdem ab officio abbacie deposuit, prohibens ne se vlterius intromitteret de eodem, sencientes igitur nos propter huiusmodi depositionem, per eundem dominum episcopum Lyncopensem iniuste grauari, videlicet per quasdam literas suas, viris tyrannicis directas, vt officiales, grangias et colonos et cetera bona monasterii impedirent, ex quibus acceperunt occasionem et audaciam colonos monasterii captiuandi, affligendi, et bona eorum et monasterii diripiendi, confidentes quod eos vinculo excommunicationis minime innodaret; item predicti tyranni, occasione ab eisdem literis accepta, quandam fratrem nostrum, dominum Iohannem Iohannis presbiterum, in nostris negociis agentem, in castro Hoff per quindenam captum detinebant, donec propria industria de manibus eorum dilapsus per fugam euasit. Item coram illustrissima domina Margareta regina et regni consiliariis et aliis nobilibus nos fratres falsarios et proditores pro quibusdam sigillis cereis literis non apposis et in curia romana inuentis, publice infamauit, quod salua paternitate sua, iusticia et veritate stante, probare non valebit; item priuilegia noua et vetera a romanis pontificibus monasterio nostro gracie indulta sepe attemptauerat incassare et eis vti non permittimur per eundem; item quandam presbiterum nomine Dagherum ad ecclesias nostras parochiales, videlicet Vazstena et Clastadha, pleno iure ad monasterium spectantes, sorore Ingegerde abbatissa protunc existente, cum qua nimiam contraxerat familiaritatem, procurante in graue monasterii dispendium, contra voluntatem conuentus instituit, cui dicta abbatissa ob fauorem ipsius, vtilitate monasterii neglecta, tantum pro salario constituit quod vix totalis predictarum ecclesiarum obuencio ad persoluendum se extendit; item dominus Kanutus episcopus consanguineus ipsius Ingegerdis abbatisse destitute existens notorius fautor in causis eam tangentibus prope fuerat indefessus et alteri parti maiori et saniori conuentus, predictae abbatisse deposite in causis prenotatis aduersanti, aduersarius persteterat importunus. Igitur eundem propter causas superius tactas quasi suspectum iudicem instanter recusamus et ad sedem apostolicam in hiis scriptis appellamus, nos et fratres nostros, domos et loca, benefactores et amicos ordinis nostri, seruietes et operarios et omnia ad nos pertinencia ponimus sub proteccione domini pape, et ad ipsum inmediate appellamus et apostolos petimus et iterum petimus et cum instancia petimus, et ad prosecutionem huiusmodi appellacionis nostre annum nobis pro termino prefigamus.

Acta sunt hec anno, indiccione, die, mense, hora, pontificatu, loco, quibus supra, presentibus testibus fidedignis honorabilibus viris et dominis, videlicet domino Stephano officiali monasterii nostri et dominis Stephano Stephani et Gerichino presbiteris, vocatis ad hoc specialiter et rogatis.

Notariens namn eller intyg finnes icke påtecknad. Brevet är förut tryckt i »Margaretæ Nic. Chron. de S. Birgitta», utg. af Benzelius 1710 (sid. 21 ff.) och af Rietz 1844 (sid. 225 ff.).

Sv. Diplom. fr. 1401. I.